Parlamentul European
2019-2024

Comisia pentru afaceri externe

2023/2117(INI)

5.9.2023

PROIECT DE RAPORT

referitor la punerea în aplicare a politicii externe și de securitate comune - raportul anual pe 2023
(2023/2117(INI))

Comisia pentru afaceri externe

Raportor: David McAllister

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

EXPUNERE DE MOTIVE.....10

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la punerea în aplicare a politicii externe și de securitate comune - raportul anual pe 2023
(2023/2117(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), în special articolele 21 și 36,

– având în vedere raportul din 15 iunie 2023 al Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (VP/ÎR) intitulat „Raportul PESC – prioritățile noastre în 2023”,

– având în vedere „Busola strategică pentru securitate și apărare – Pentru o Uniune Europeană care își protejează cetățenii, valorile și interesele și contribuie la pacea și securitatea internațională”, confirmată de Consiliul European la 24 martie 2022,

– având în vedere concluziile Consiliului European din 29 și 30 iunie 2023,

– având în vedere decizia (PESC) 2021/509 a Consiliului din 22 martie 2021 de instituire a Instrumentului european pentru pace și de abrogare a Deciziei (PESC) 2015/528[1],

– având în vedere propunerea Comisiei din 20 iunie 2023 de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Mecanismului pentru Ucraina (COM(2023)0338),

– având în vedere comunicarea comună a Comisiei și a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor și Banca Europeană de Investiții din 1 decembrie 2021 intitulată „Inițiativa «Global Gateway»” (JOIN(2021)0030),

– având în vedere comunicarea comună a Comisiei și a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate din 7 iunie 2023 adresată Parlamentului European și Consiliului, intitulată „O nouă agendă pentru relațiile dintre UE și America Latină și zona Caraibilor” (JOIN(2023)0017),

– având în vedere rezoluția adoptată de Adunarea Generală a ONU la 23 februarie 2023 intitulată „Principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite care stau la baza unei păci cuprinzătoare, juste și durabile în Ucraina” (A/RES/ES-11/6) și rezoluțiile anterioare ale Adunării Generale a ONU privind agresiunea împotriva Ucrainei,

– având în vedere rezoluția adoptată de Adunarea Generală a ONU la 7 aprilie 2022 intitulată „Suspendarea calității de membru a Federației Ruse în Consiliul pentru

[1] JO L 102, 24.3.2021, p. 14.

Drepturile Omului” (A/RES/ES-11/3),

– având în vedere revizuirea la jumătatea perioadei a Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală”,

– având în vedere articolul 54 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri externe (A9-0000/2023),

A. întrucât ordinea internațională bazată pe norme este din ce în ce mai contestată de actori autocratici care încearcă să submineze organizațiile multilaterale, să provoace destabilizare și să amenințe securitatea mondială;

B. întrucât războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a determinat UE să acorde o prioritate reînnoită politicii sale de extindere, care rămâne cel mai eficace instrument de politică externă;

C. întrucât războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a accentuat necesitatea unei acțiuni mai ambițioase, credibile și unificate a UE pe scena mondială și a evidențiat necesitatea ca statele membre să demonstreze voința politică necesară de a redefini politica externă și de securitate comună (PESC) într-o politică europeană de sine stătătoare,

1. subliniază că capacitatea UE de a acționa ca actor mondial în domeniul politicii externe, ca partener internațional de încredere și ca actor credibil în materie de securitate și apărare se bazează pe capacitatea sa de a-și promova valorile, definind, afirmând și apărând în mod proactiv interesele sale în lume;

2. reamintește că, în acțiunea sa externă, UE ar trebui să fie ghidată de valorile și principiile consacrate la articolul 2, la articolul 3 alineatul (5) și la articolul 21 din TUE, care au inspirat crearea, dezvoltarea și extinderea UE; consideră că UE ar trebui să își modeleze PESC în consecință și pe baza următoarelor patru principii: abordarea consecințelor războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, adaptarea structurilor și a procedurilor decizionale ale UE, consolidarea multilateralismului bazat pe norme și afirmarea intereselor prin dezvoltarea unor parteneriate strategice solide;

Abordarea consecințelor războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei

3. condamnă din nou, în termenii cei mai fermi, războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei; solicită Rusiei și forțelor sale de substituție să înceteze orice acțiune militară și solicită conducerii ruse să își retragă imediat și necondiționat trupele din Ucraina și din orice altă țară al cărui teritoriu sau părți ale acestuia le ocupă în mod ilegal;

4. aduce un omagiu poporului curajos al Ucrainei, care își apără cu curaj țara, suveranitatea, independența și integritatea teritorială, dar și modul de viață european;

5. subliniază că războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei destabilizează vecinătatea estică și Balcanii de Vest, ceea ce, la rândul său, pune în pericol securitatea UE însăși; consideră că UE ar trebui, prin urmare, să acorde prioritate procesului de extindere și reformei politicii de vecinătate;

6. reiterează necesitatea ca statele membre să facă investiții colective în domeniul apărării și solicită punerea în aplicare deplină a Busolei strategice;

7. felicită Consiliul și statele membre pentru răspunsul hotărât la războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei; solicită ca Federația Rusă să fie izolată și mai mult prin consolidarea aplicării măsurilor restrictive, inclusiv împotriva Belarusului; face apel la o diplomație proactivă cu țările terțe pentru a reduce la minimum eludarea acestor sancțiuni; încurajează Comisia, VP/ÎR și statele membre să mobilizeze sprijinul internațional pentru formula de pace prezentată de Ucraina; subliniază necesitatea urgentă ca UE și statele sale membre să facă presiuni pentru crearea unui tribunal internațional special pentru urmărirea penală a crimei de agresiune împotriva Ucrainei comise de conducerea politică și militară a Federației Ruse și de aliații săi; îndeamnă Comisia să prezinte o propunere solidă din punct de vedere juridic pentru utilizarea activelor Rusiei imobilizate pentru a finanța reconstrucția Ucrainei;

8. salută crearea rapidă a misiunii de asistență militară a Uniunii Europene; ia act de faptul că această misiune este o dovadă concretă a sprijinului ferm al UE pentru Ucraina;

9. invită statele membre să mențină hotărârea pe care au demonstrat-o deja și să ofere Ucrainei sprijin politic, umanitar, militar, legat de infrastructură, economic și financiar atât timp cât este nevoie; salută, în acest sens, propunerea Comisiei de instituire a mecanismului pentru Ucraina;

10. insistă asupra faptului că UE nu se poate baza în mod constant pe mobilizarea ad-hoc și reamintește, în acest context, necesitatea de a îmbunătăți capacitatea UE de a acționa în răspuns la crizele mondiale;

Adaptarea structurilor și a procedurilor decizionale ale UE

11. regretă că potențialul pentru acțiuni externe, de securitate și apărare rapide, eficiente și eficace, astfel cum este prevăzut în clauzele pasarelă din TUE, a fost utilizat doar într-un mod foarte limitat; își reiterează apelul adresat Consiliului de a trece treptat la votul cu majoritate calificată pentru deciziile din domeniile PESC care nu au implicații militare sau de apărare;

12. reiterează faptul că Parlamentul joacă un rol esențial în PESC, aducând o contribuție specifică la aceasta prin instrumentele, canalele și contactele sale distincte;

13. solicită să se utilizeze pe deplin abordarea „Echipa Europa” pentru a asigura alocarea eficace a resurselor; insistă ca Parlamentul să facă parte din „Echipa Europa” și să fie tratat ca atare;

14. consideră că este necesară o supraveghere parlamentară mai strictă a acțiunii externe a UE, inclusiv accesul regulat la informații confidențiale;

15. îndeamnă statele membre să consacre finanțare suficientă PESC;

Consolidarea multilateralismului bazat pe norme

16. subliniază că forumurile multilaterale, printre care ONU și agențiile sale, ar trebui să fie

considerate formatul de cooperare ales de UE; își exprimă, în acest sens, îngrijorarea cu privire la pertinența tot mai mare a formatelor exclusive de cooperare, care sunt o dovadă a concurenței tot mai mari între marile puteri; invită statele membre să întărească formele de guvernare multilaterală care promovează includerea și încurajează, în acest context, Comisia, Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) și Consiliul să intensifice cooperarea interinstituțională cu organizațiile multilaterale care fac parte integrantă din sistemul internațional bazat pe norme și din gestionarea bunurilor comune la nivel mondial;

17. subliniază că UE trebuie să rămână un aliat fiabil în cooperarea pentru dezvoltare la nivel mondial; își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că UE se confruntă cu un scepticism și cu o dezangajare din ce în ce mai mari; invită UE să răspundă așteptărilor țărilor partenere și să încheie rapid acorduri politice cu acestea pentru a demonstra că sistemul internațional bazat pe norme poate face față provocărilor contemporane;

18. invită Comisia să utilizeze în mod eficace Global Gateway ca instrument de creștere a prezenței și vizibilității UE la nivel mondial prin investiții în infrastructură care creează valoare națională în țările partenere, în conformitate cu obiectivele de dezvoltare durabilă;

Afirmarea intereselor prin dezvoltarea unor parteneriate strategice solide

19. subliniază necesitatea de a întări parteneriatele existente cu țări care împărtășesc aceeași viziune și subliniază importanța construirii de alianțe cu alte țări din sudul global;

20. subliniază importanța unei cooperări transatlantice puternice și strategice; invită Comisia să promoveze legături mai strânse cu parteneri-cheie atât din Statele Unite, cât și din Canada, pentru a contracara provocările la nivel mondial care ne afectează valorile, interesele, securitatea și prosperitatea comune;

21. salută încheierea Cadrului Windsor; solicită o colaborare mai structurată cu Regatul Unit în domeniul afacerilor externe și o mai mare implicare a Regatului Unit în proiectele europene de securitate și apărare;

22. salută atât lansarea grupului consultativ Belarus-UE pentru a permite un dialog continuu între UE și forțele democratice din Belarus, cât și sprijinul continuu acordat apărătorilor drepturilor omului din Rusia și mass-mediei independente din Rusia și din afara acesteia;

23. reamintește necesitatea de a demonstra un angajament politic real față de negocierile de aderare cu Albania, Muntenegru, Macedonia de Nord și Serbia, condiționat de punerea în aplicare a reformelor legate de UE;

24. salută acordarea statutului de țară candidată Ucrainei, Moldovei și Bosniei și Herțegovinei și eliminarea obligativității vizelor pentru cetățenii kosovari; reamintește că cererea Georgiei de aderare la UE va fi evaluată pe baza propriilor merite și a succesului țării în îndeplinirea criteriilor de la Copenhaga pentru aderarea la UE;

25. consideră că aderarea Ucrainei și a Moldovei la UE ar fi o investiție geostrategică într-o Europă unită și puternică; salută progresele înregistrate deja în ceea ce privește

reformele și îndeamnă Comisia să prezinte o foaie de parcurs ambițioasă pentru negocierile de aderare care să înceapă înainte de sfârșitul acestui an, precum și pentru integrarea treptată a Ucrainei și a Moldovei în politicile și programele UE;

26. susține că, în absența unei schimbări radicale de direcție din partea guvernului Turciei, procesul de aderare al Turciei la UE nu poate fi reluat; solicită UE și guvernului turc să avanseze către un parteneriat mai strâns, mai dinamic și strategic; invită Comisia să găsească un cadru paralel și realist pentru relațiile UE-Turcia, care să cuprindă interesele tuturor părților implicate;

27. încurajează VP/ÎR și Comisia să întărească dimensiunea sudică a vecinătății UE, inclusiv prin intensificarea dialogului, și să asigure resurse adecvate pentru punerea în aplicare la timp și eficace a noii ordini de zi pentru Mediterana;

28. ia act de acordul politic privind un pachet cuprinzător de parteneriat cu Tunisia; reamintește că acest memorandum de înțelegere este însoțit de condiții și îndeamnă Comisia să asigure respectarea acestora;

29. subliniază necesitatea unei colaborări mai strategice cu țările din Golf, în special în ceea ce privește promovarea securității regionale, a cooperării, a acțiunilor climatice și a drepturilor omului;

30. salută reluarea relațiilor diplomatice dintre Regatul Arabiei Saudite și Republica Islamică Iran; condamnă represiunea brutală de către forțele de poliție și de securitate iraniene, inclusiv de către Corpul Gardienilor Revoluției Islamice, împotriva demonstrațiilor care au avut loc în urma decesului Mahsei Amini;

31. salută acordurile Avraam și se așteaptă ca acestea să conducă la pace, stabilitate și la dezamorsarea tensiunilor din Orientul Mijlociu; își reiterează sprijinul ferm pentru o soluție negociată bazată pe coexistența a două state pentru Israel și Palestina, pe baza frontierelor din 1967, cu două state suverane și democratice și cu capitala comună la Ierusalim;

32. subliniază necesitatea de a intensifica prezența UE în Asia Centrală ca răspuns la implicarea Rusiei și a Chinei în regiune; subliniază interesul UE de a intensifica relațiile economice și de a intensifica legăturile politice cu țările din Asia Centrală, în parte pentru a reduce la minimum eludarea sancțiunilor împotriva Rusiei și Belarusului;

33. reiterează faptul că o regiune indo-pacifică pașnică, stabilă și bazată pe norme este un interes european vital și încurajează, în acest scop, legături politice mai strânse cu parteneri care împărtășesc aceeași viziune, în conformitate cu strategia UE pentru cooperare în regiunea indo-pacifică, în special cu Japonia, Republica Coreea, Australia și Noua Zeelandă;

34. ia act de faptul că provocările geopolitice au consolidat interesul comun al UE și al Indiei de a asigura securitatea, prosperitatea și dezvoltarea sustenabilă; salută instituirea Consiliului pentru comerț și tehnologie UE-India; solicită organizarea unui summit India-UE pentru a menține relațiile bilaterale la un nivel ridicat printre prioritățile ordinii de zi;

35. consideră că ascensiunea Chinei rămâne una dintre principalele provocări geopolitice ale secolului 21 și necesită un răspuns multidimensional prin care UE își menține relația cu China în ce privește o serie de aspecte-cheie, reducând în același timp riscurile din această relație prin reducerea dependenței economice excesive în sectoarele critice;

36. condamnă sistemul de muncă forțată impus de guvernul chinez și crimele împotriva umanității din Xinjiang; reamintește că politica „O singură Chină” rămâne o piatră de temelie a relațiilor UE-China;

37. condamnă cu fermitate provocările militare continue ale Chinei împotriva Taiwanului și reafirmă respingerea fermă a oricărei modificări unilaterale a statu-quo-ului în Strâmtoarea Taiwan;

38. subliniază că resursele trebuie să fie puse în comun, ceea ce înseamnă că este necesară o veritabilă abordare de tip „Echipa Europa” pentru a consolida în mod eficace amprenta politică a UE în Pacific;

39. subliniază că Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est (ASEAN) este un aliat esențial pentru consolidarea multilateralismului bazat pe norme; solicită o cooperare strânsă în conformitate cu declarația comună a liderilor UE-ASEAN din 14 decembrie 2022 pentru a modela dinamica regională dincolo de constrângerile binare ale concurenței dintre China și America;

40. salută semnarea Acordului post-Cotonou și a protocoalelor regionale la acesta, care, odată ratificat, va permite o concentrare regională fără precedent asupra țărilor din Africa, zona Caraibilor și Pacific; îndeamnă Comisia și VP/ÎR să se asigure că summitul UE-Uniunea Africană din februarie 2022 este urmărit pentru a aprofunda cooperarea cu privire la inițiativele de interes comun și a răspunde nevoilor țărilor partenere din Africa;

41. ia act de reuniunea la nivel înalt dintre UE și Comunitatea Statelor Latinoamericane și Caraibiene, dar își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că acesta nu a marcat un moment de cotitură în relațiile biregionale, în special având în vedere influența tot mai mare a Chinei și a Rusiei în America Latină și zona Caraibilor; invită statele membre și SEAE să urmărească o diplomație proactivă în regiune, cu un accent puternic pe apărarea ordinii mondiale multilaterale, a dreptului internațional și a respectării democrației și a drepturilor omului; salută încheierea negocierilor privind Acordul-cadru avansat UE-Chile și Acordul de asociere UE-Mexic; îndeamnă Comisia să avanseze în mod decisiv cu privire la acordul cu Mercosur și reamintește necesitatea de a finaliza ratificarea Acordului de asociere UE-America Centrală;

42. solicită o implicare mai puternică a UE în Arctica, având în vedere consecințele schimbărilor climatice, concurența industrială și economică și libertatea de navigație;

43. subliniază că regiunea polară sudică ar trebui considerată o zonă de interes emergentă, având în vedere schimbările în evoluția dinamicii geopolitice; subliniază importanța cooperării multilaterale în gestionarea zonelor marine protejate;

°

° °

44. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului European, Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei / Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre.

EXPUNERE DE MOTIVE